

کنوانسیون استفاده از ارتباطات الکترونیکی در قراردادهای بین‌المللی

سحر کریمی
وکیل دادگستری

با دیباچه: دکتر عباس کریمی

استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

سرشناسه: کریمی، سحر، ۱۳۶۹-

عنوان و نام پدیدآور: کنوانسیون استفاده از ارتباطات الکترونیکی در

قراردادهای بین‌المللی / سحر کریمی؛ با دیباچه دکتر عباس کریمی.

مشخصات نشر: تهران: نشر میزان، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۲۰۰ ص.

شابک: 978-964-511-594-2

وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا

یادداشت: کتابنامه: همچنین به صورت زیر نویس.

موضوع: کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره استفاده از

ارتباطات الکترونیکی در قراردادهای بین‌المللی (۲۰۰۵م)

موضوع: تعهدات بین‌المللی — ارتباطات رقمی

شناسه افزوده: کریمی، عباس، ۱۳۴۳- مقدمه نویس

رده‌بندی کنگره: K۸۴۵/الف۴۴

رده‌بندی دیویی: ۳۴۶/۰۲۲

شماره کتابشناسی: ۳۵۵۲۰۹۳

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.
لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن‌های زیر اطلاع دهید.

۷۹۵

نشر میزان

کنوانسیون استفاده از ارتباطات الکترونیکی

در قراردادهای بین‌المللی

تألیف: سحر کریمی

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

شمار: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۱-۵۹۴-۲

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاووسی‌فر، کوچه نکبسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱

فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخرآزی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰

واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتاح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱

پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

فهرست مطالب

دییاجه	۱۱
مقدمه	۱۳
بخش نخست: بررسی قلمرو کنوانسیون و آثار الحاق ایران به آن	۱۷
فصل نخست: موضوع عمومی کنوانسیون: قراردادهای بین‌المللی	۱۸
مبحث نخست: قاعده‌ی مورد قبول کنوانسیون جهت توصیف قرارداد بین‌المللی	۱۸
بند نخست: قاعده‌ی ثبوتی قرار داشتن محل کسب متعاقدين در دو کشور	
مفاوت	۱۹
بند دوم: قواعد اثباتی ناظر بر تعیین محل کسب	۲۱
مبحث دوم: قراردادهای بین‌المللی خارج شده از دایره‌ی شمول کنوانسیون	۲۵
بند نخست: قراردادهای مشمول حقوق مصرف	۲۵
الف: قراردادهای مصرف از دیدگاه کنوانسیون	۲۶
۱- تعاریف گوناگون از قرارداد مصرف: مفهوم مصرف‌کننده	۲۷
۱-۱- مفهوم مضیق مصرف‌کننده	۲۷
۱-۲- مفهوم موسع مصرف‌کننده	۲۸
۱-۳- مفهوم میانه‌ی مصرف‌کننده	۲۹
۲- موضع کنوانسیون در رابطه با تعریف قرارداد مصرف	۲۹
۱-۲- متن کنوانسیون	۲۹
۲-۲- سابقه‌ی بحث	۳۰

- ب: مقایسه‌ی موضع کنوانسیون با حقوق داخلی ایران ۳۰
- بند دوم: قراردادهای مربوط به احوال شخصیه، حقوق خانواده و ارث ۳۱
- بند سوم: قراردادهای راجع به تراکنش‌های ویژه‌ی مالی ۳۳
- بند چهارم: قراردادهای استثناء شده بر اساس حاکمیت اراده‌ی طرفین ۳۴
- بند پنجم: قراردادهای استثناء شده بر اساس اراده‌ی دول عضو ۳۷
- فصل دوم: موضوع اختصاصی کنوانسیون: مفهوم ارتباطات الکترونیکی ۴۳
- مبحث نخست: تعریف ارتباطات الکترونیکی ۴۳
- بند نخست: تعریف ارتباط ۴۳
- بند دوم: ابزارهای ارتباط الکترونیکی ۴۴
- الف: تلگراف ۴۵
- ب: تلفن ۴۶
- ج: نمابر ۴۸
- د: شبکه‌های رایانه‌ای و اینترنت ۴۹
- مبحث دوم: کاربردهای حقوقی ارتباطات الکترونیکی ۵۱
- بند نخست: کاربردهای ارتباطات الکترونیکی در تجارت الکترونیکی به طور عام ۵۲
- الف: مفهوم تجارت الکترونیکی ۵۲
- ب: بررسی انواع تجارت الکترونیکی و تطبیق آن با دامنه‌ی شمول کنوانسیون ۵۴
- ۱- انواع تجارت الکترونیکی ۵۵
- ۱-۱- تجارت فروشنده با فروشنده (B2B) ۵۵
- ۱-۲- تجارت فروشنده با مصرف‌کننده (B2C) ۵۶
- ۱-۳- تجارت مصرف‌کننده با مصرف‌کننده (C2C) ۵۷
- ۱-۴- تجارت مصرف‌کننده با فروشنده (C2B) ۵۸
- ۱-۵- تجارت فروشنده با اداره (B2A) ۵۸
- ۱-۶- تجارت مصرف‌کننده با اداره (C2A) ۵۸
- ۲- انواع تجارت الکترونیکی مشمول کنوانسیون ۵۹

مقدمه

از زمانی که حقوق معاهدات پا به عرصه‌ی وجود گذاشت، تا حدود نیم قرن پیش، کسی تصور نمی‌کرد که در خارج از حوزه‌ی تنظیم روابط بین دولت‌ها با یکدیگر و با سازمان‌های بین‌المللی، این رشته از حقوق بتواند نقش مهمی بازی کند. حتی اگر در رابطه با مسایل بین‌الملل خصوصی، حقوق معاهدات عهده‌دار مسایلی از قبیل تعارض قوانین، تعارض قضایی، تابعیت و اقامتگاه می‌گردید، در واقع هدف تنظیم روابط بین دولت‌ها در برخورد با اتباع یکدیگر بود. در نیم قرن اخیر، تلاش‌های زیادی صورت گرفت تا در حوزه‌ی حقوق خصوصی، معاهدات چند جانبه‌ای برای حکومت بر روابط حقوقی خصوصی افراد در عرصه‌ی بین‌الملل تهیه، پیشنهاد و مذاکره شود و سعی شده چنین کنوانسیون‌هایی به مرحله‌ی تصویب برسد و با پذیرش تعدادی از کشورها، به مرحله‌ی اجرا در بیاید. اوج چنین تلاشی را می‌توان در تصویب کنوانسیون ۱۹۸۰ وین ناظر به بیع بین‌المللی کالا^۱ مشاهده نمود.

با استفاده از ابزارهای الکترونیکی برای انجام معاملات و به ویژه پس از رونق یافتن اینترنت برای انعقاد قرارداد بیع در عرصه‌ی بین‌الملل، ابتدا هر کشوری یا از طریق تفسیر قوانین ناظر به اسناد کاغذی و معاملات کتبی و یا از طریق تصویب قانون خاص، سعی نمود که قواعد و مقررات حاکم بر معاملات الکترونیکی را برای حل و فصل اختلافات و تبیین رژیم حقوقی ناظر به این معاملات تدارک بیند. بدین ترتیب بود که راه حل‌های مختلف حقوقی پذیرفته شده در نظام‌های ملی به زودی تعارض خود را نمایان ساخت و تعارض قوانین ناظر به معاملات الکترونیکی، مانع مهمی بر سر راه توسعه‌ی این معاملات قرار گرفت. در نتیجه، فکر تدوین یک کنوانسیون بین‌المللی برای حکومت بر معاملات الکترونیکی شکل گرفت.

1. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980)